
Η Μιράντα Ξαφά απαντά στον Ευκλείδη Τσακαλώτο

Δευτέρα 01 Ιουλίου 2019, Liberal.gr



Της Μιράντας Ξαφά*

Αγαπητέ κ. Τσακαλώτο,

Ευχαριστώ που μου δίνετε την ευκαιρία να απαντήσω σε όσα γράφετε [στο άρθρο σας στην Αυγή](#) (28/6/2019). Παίρνω το θάρρος να κάνω μερικές επισημάνσεις, με αφορμή την διαπίστωση ότι ο όρος «νεοφιλελεύθερος» στην Ελλάδα δεν χρησιμοποιείται για να περιγράψει μία πολιτική αλλά για να την απορρίψει χωρίς να την εξετάσει.

Ο φιλελευθερισμός τοποθετεί την ελευθερία πάνω από την ισότητα και επιδιώκει την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων από την κρατική ασυδοσία. Πολιτεύματα που παραβιάζουν τις ατομικές ελευθερίες (ζωή, ελευθερία, ισονομία, ατομική περιουσία) είναι εξ ορισμού καταπιεστικά και ανήθικα. Μια φιλελεύθερη κοινωνία προσφέρει ισότητα ευκαιριών σε όλους, χωρίς φυσικά να εγγυάται την ισότητα του αποτελέσματος. Ο φιλελευθερισμός έχει τις ρίζες του στις

ιδέες του Διαφωτισμού, στις αξίες του σεβασμού των απόψεων και των επιλογών της μειοψηφίας. Η συγκέντρωση εξουσίας περιορίζει την ελευθερία αλλά και την ευημερία. **Αυτό που συνδέει την ελευθερία με την ευημερία είναι ένα αποκεντρωμένο οικονομικό σύστημα, βασισμένο στην ιδιωτική πρωτοβουλία και στην ελεύθερη αγορά. Ένα σύστημα που επιβραβεύει την γνώση, την προσπάθεια και την ανάληψη ρίσκου αντί να τα υπερφορολογεί ή και να τα απαγορεύει. Αυτό το σύστημα είναι ο καπιταλισμός.**

Ο ρόλος του κράτους σ' ένα τέτοιο σύστημα είναι να προσφέρει το θεσμικό υπόβαθρο που είναι απαραίτητο για την λειτουργία της αγοράς και την οικονομική ανάπτυξη: προστασία περιουσιακών δικαιωμάτων, εφαρμογή συμβάσεων, κράτος δικαίου. Αν η Ελλάδα κατατάσσεται χαμηλά παγκοσμίως στους δείκτες ανταγωνιστικότητας είναι επειδή δεν προσφέρει το απαραίτητο θεσμικό υπόβαθρο: η Παγκόσμια Τράπεζα μας κατατάσσει κοντά στον πάτο στην προστασία της ακίνητης περιουσίας (145η) και στο δίκαιο των συμβάσεων (131η) λόγω καθυστερήσεων στην απονομή δικαιοσύνης.

Σε μία [ομιλία](#) του, ο πρωθυπουργός κ. Τσίπρας είπε ότι «η δημοκρατία πρέπει να είναι [...] εργαλείο επιβολής της θέλησης των πολλών». Η δήλωση αυτή βασίζεται σε μία καθεστωτική αντίληψη που δεν έχει καμία σχέση με την δημοκρατία. «Δημοκρατία» και «επιβολή» είναι σχήμα οξύμωρο. Αυτό και μόνο θα έπρεπε να μας βάζει σε σκέψεις για τις προθέσεις ενός πρωθυπουργού που θεωρεί τις αποφάσεις της δικαιοσύνης «θεσμικό εμπόδιο» στην άσκηση της εξουσίας, όπως έγινε όταν το Συμβούλιο Επικρατείας περιόρισε το χρόνο παραγραφής των φορολογικών ελέγχων. **Η δημοκρατία προϋποθέτει την διάκριση των εξουσιών ως συνταγματική δικλίδα ασφαλείας στον αυταρχισμό της πλειοψηφίας. Οι ελευθερίες μας προστατεύονται από τα εργαλεία της δημοκρατίας: την διάκριση των εξουσιών, την Δικαιοσύνη και τον ελεύθερο τύπο.** Αυτά δεν τα λείει η Άιν Ραντ αλλά φιλελεύθεροι διανοητές όπως ο Άνταμ Σμιθ, ο Τζον Λοκ, και οι ιδρυτές της Αμερικανικής συνταγματικής δημοκρατίας Τόμας Τζέφερσον και Τζέιμς Μάντισον.

Στην Ελλάδα ο φιλελευθερισμός προσκρούει στην τάση του πολιτικού συστήματος να διασφαλίζει τη διατήρησή του στην εξουσία μέσω της διαρκούς επέκτασης του κράτους και των παρεμβάσεών του στην οικονομία. Κάθε πρωτοβουλία συρρίκνωσης του κράτους είναι ψηφοθηρικά επώδυνη. Οι δυνάμεις που έχουν συμφέρον να διατηρήσουν το «μεγάλο κράτος» (προμηθευτές του Δημοσίου,

συνδικαλιστικοί φορείς και συντεχνίες – τα «διαπλεκόμενα συμφέροντα») αποτελούν οργανωμένες μονάδες πίεσης ενώ αντίθετα, τα κέρδη από τις μεταρρυθμίσεις διαχέονται στο ευρύ κοινό. Αυτό εξηγεί γιατί όλοι καταφέρονται με τόσο πάθος κατά του νεοφιλελευθερισμού: διότι αυτός καταργεί τα κομματικά φέουδα, τις δημόσιες συντεχνίες και τους κομματικούς στρατούς που σιτίζονται από το δημόσιο και την κρατική γραφειοκρατία. Όταν οι κυβερνήσεις προωθούν συντεχνιακά συμφέροντα μπλοκάρουν την καινοτομία και την ανάπτυξη (πλατφόρμες AirB&B, Beat, Uber). **Όπου υπάρχει πελατειακός κρατισμός υπάρχει περισσότερη διαφθορά, χειρότερη παιδεία, χαμηλότερη παραγωγικότητα.**

Οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές οδηγούν στην ευημερία την συντριπτική πλειονότητα της κοινωνίας. Η αύξηση του συνολικού εισοδήματος είναι υπέρ-αρκετή για να αποζημιώσει τους λίγους που μένουν πίσω. Ο δείκτης οικονομικής ελευθερίας που καταρτίζει το Fraser Institute κατατάσσει την Ελλάδα 108η μεταξύ 162 χωρών. Οι φιλελεύθερες χώρες (Χονγκ-Κονγκ, Σιγκαπούρη, Ν. Ζηλανδία κατέχουν τις πρώτες θέσεις) έχουν υψηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα, ενώ το φτωχότερο 10% του πληθυσμού ζει πολύ καλύτερα απ' ό,τι στις λιγότερο φιλελεύθερες χώρες.



Όλα τα παραπάνω έχουν άμεση σχέση με τις εκλογές της ερχόμενης Κυριακής. Παρατηρώ το κόμμα σας να προσπαθεί να αιτιολογήσει το μέγεθος της πρόσφατης ήττας στις ευρωπαϊκές και αυτοδιοικητικές εκλογές αποδίδοντάς την στα «ΜΜΕ της διαπλοκής και των συμφερόντων». Προφανώς το κυβερνητικό στρατόπεδο δεν έχει αντιληφθεί γιατί ο ΣΥΡΙΖΑ ήρθε στην εξουσία και γιατί τώρα την χάνει. Επιτρέψτε μου να σας διαφωτίσω.

Το 2015 ο ΣΥΡΙΖΑ εκμεταλλεύτηκε την αγανάκτηση των πολιτών πουλώντας ψεύτικες υποσχέσεις και διχασμό. Οι πολίτες ψήφισαν δύο

αντικρουόμενες επιθυμίες: να τελειώνουμε με τα μνημόνια και να παραμείνουμε στην Ευρωζώνη. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ είχε την αυταπάτη ότι «θα μας παρακαλάνε να μας δανείσουν» αν μπλοφάρουμε απειλώντας να φύγουμε από την Ευρωζώνη. Στη διάρκεια της «σκληρής διαπραγματεύσεως» του 2015, ο κ.Τσίπρας αμφιταλαντευόταν μεταξύ της συνειδητοποίησης ότι η μπλόφα είναι μπούμερανγκ, ενώ ο συμβιβασμός πολιτική αυτοκτονία. Ύστερα από ένα διχαστικό δημοψήφισμα βρέθηκε αντιμέτωπος με ένα χαώδες Grexit και συνθηκολόγησε με τους πιστωτές. Υπέγραψε ένα τρίτο, αχρειαστο μνημόνιο επιβάλλοντας τεράστιο κόστος στην Ελληνική οικονομία. Capital controls, επιστροφή στην ύφεση, απαξίωση τραπεζικών μετοχών ύψους 25 δισ. ευρώ που απέκτησε το Δημόσιο (δηλ. οι φορολογούμενοι) στις ανακεφαλαιοποιήσεις τραπεζών του 2012-13 και 2015. Το χρέος που ο κ. Τσίπρας υποσχόταν να διαγράψει είναι σήμερα υψηλότερο από εκεί που το παρέλαβε.

Έκτοτε η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ συμπεριφέρθηκε όπως ένας φοιτητής που ενδιαφέρεται μόνο για το πτυχίο, όχι για τις γνώσεις και τις δεξιότητες που θα τον βοηθήσουν επαγγελματικά. Αμφιταλαντεύτηκε μεταξύ του αντάρτικου με τους πιστωτές και του φόβου των συνεπειών. Πανηγύρισε την έξοδο από τα μνημόνια σαν να είναι αυτοσκοπός. Η κρίσιμη μάζα ιδιωτικοποιήσεων και διαρθρωτικών αλλαγών για βιώσιμη ανάπτυξη δεν υλοποιήθηκε. Δημόσιες επιχειρήσεις βρίσκονται στα πρόθυρα της χρεοκοπίας (ΔΕΗ, ΕΛΤΑ, ΛΑΡΚΟ, ΕΒΖ, ΟΣΕ, ΟΑΣΘ), οι τράπεζες αδυνατούν να χρηματοδοτήσουν την οικονομία, επενδύσεις δεν έρχονται, η ανάπτυξη παραμένει αναιμική, η πρόσβαση στις αγορές ακριβή και περιορισμένη (μέχρι που διαφάνηκε εκλογική νίκη της ΝΔ), αλλά η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ πανηγύρισε την επιστροφή στην κανονικότητα! Ποια κανονικότητα;

Στο ασφαλιστικό, η αντιστροφή της δημογραφικής πυραμίδας σημαίνει το τέλος του αμιγώς αναδιανεμητικού συστήματος. Από εκεί που είχαμε πολλούς νέους και λίγους ηλικιωμένους τώρα θα έχουμε όλο και περισσότερους ηλικιωμένους και λιγότερους νέους, άρα λίγες εισφορές και πολλές συντάξεις. Αυτό καθιστά επείγουσα την μετάβαση σε κεφαλαιοποιητικό σύστημα, όπως έχουν ήδη κάνει όλες οι αναπτυγμένες οικονομίες και όχι μόνο «η Χιλή του Πινοσέτ», όπως ισχυρίζεται η κυβέρνησή σας. Στο ιδιωτικό κεφαλαιοποιητικό σύστημα ο κάθε ασφαλισμένος επενδύει στο μέλλον του και οι εισφορές του ανήκουν στον ίδιο. Αυτή η μεταρρύθμιση εμποδίστηκε

από την ιδεοληπτική αντίδραση του ΣΥΡΙΖΑ σε οτιδήποτε είναι ιδιωτικό.

Στην παιδεία, η κυβέρνησή σας κατήργησε το νόμο Διαμαντοπούλου και επανέφερε το άσυλο. Ακόμη χειρότερα, δεν δέχθηκε να αναθεωρήσει το Άρθρο 16 του Συντάγματος για να μην θιγεί η συντεχνία των πανεπιστημιακών που κρατάει το δημόσιο πανεπιστήμιο εξαρτημένο από τον ασφυκτικό έλεγχο του κράτους. Με αυτή σας τη στάση αδικείτε τα παιδιά των μη προνομιούχων που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να σπουδάσουν στο εξωτερικό. Καταργήσατε τα πρότυπα σχολεία με το σκεπτικό ότι "αφού δεν μπορούμε να ανεβάσουμε το επίπεδο όλων ας κατεβάσουμε το επίπεδο κάποιων ώστε όλοι να είμαστε ίσοι"! Λογικό, αφού πιστεύετε ότι «η αριστεία είναι ρετσινιά»! Μερικοί όμως είναι πιο ίσοι από τους άλλους: οι σύντροφοί σας στέλνουν τα παιδιά τους σε ιδιωτικά σχολεία και σε πανεπιστήμια του εξωτερικού, αλλά αντιδρούν σε οποιαδήποτε εξασφαλίζει ίσες ευκαιρίες για σπουδές σε όλους, ανεξάρτητα από την οικονομική τους κατάσταση. Αυτό είναι υποκρισία. Ο ίδιος κ. Τσίπρας, που καταφέρεται εναντίον της «ελίτ», στέλνει τον γιό του στο Κολλέγιο.

Στο Δημόσιο, καταφέρατε να αυξήσετε την μισθοδοσία κατά 2δισ ευρώ, και να «βολέψετε» συγγενείς και κολλητούς ακόμη και την ύστατη στιγμή πριν τις εκλογές. Ψήφος με αντάλλαγμα την ήσσονα προσπάθεια και το βόλεμα! Η «από-πολιτικοποίηση» της δημόσιας διοίκησης παραμένει όνειρο θερινής νυκτός, παρά τις προσπάθειές σας να διορίσετε «ημετέρους» με φωτογραφικές διατάξεις.

Στην ασφάλεια, μετατρέψατε τα σωφρονιστικά ιδρύματα σε θέρετρο διακοπών για αμετανόητους δολοφόνους. Πρέπει επειγόντως να ψηφιστεί νόμος που απαγορεύει τις άδειες σε τέτοιους κακοποιούς, και να ποινικοποιεί τις καταστροφές περιουσίας στις οποίες επιδίδονται οι "αγωνιστές" του Ρουβίκωνα κλπ. με πρόσχημα τους «κοινωνικούς αγώνες».

Τώρα που μείνατε από προεκλογικό αφήγημα, κάνετε αντιπολίτευση στην αντιπολίτευση, επισείοντας το φόβητρο της αιμοδιψούς, φιλελεύθερης δεξιάς. Ξαφνικά θυμηθήκατε την μεσαία τάξη και τάζετε μειώσεις φόρων, αφού δημιουργήσατε υπερ-πλεονάσματα όσο κυβερνούσατε για να τα μοιράζετε σε πιθανούς ψηφοφόρους. Η ομάδα που πλήρωσε την κρίση περισσότερο από κάθε άλλη είναι οι εργαζόμενοι στον ιδιωτικό τομέα. Αν πράγματι ενδιαφερόσασταν να

«αποκαταστήσετε τις αδικίες», αυτούς έπρεπε να ευνοήσετε αντί να τους βομβαρδίζετε με φόρους και εισφορές. Θυσιάσατε τις επενδύσεις για να στηρίξετε την κατανάλωση, υπονομεύοντας έτσι τα μελλοντικά εισοδήματα που υποτίθεται ότι προστατεύετε. Τοποθετείτε το κομματικό συμφέρον πάνω από τις υποχρεώσεις του κράτους προς τους επενδυτές, όπως μόλις κάνατε για να αποτρέψετε αυξήσεις διοδίων στην Αττική οδό προεκλογικά.

Τα αποσπασματικά, ψηφοθηρικά μέτρα που ανακοίνωσε ο κ. Τσίπρας παραμονές Ευρωεκλογών επιβεβαιώνουν την αδυναμία της κυβέρνησής σας να χαράξει και να ακολουθήσει μία συγκροτημένη πολιτική με μακροπρόθεσμους στόχους. Αντί να επικεντρωθείτε στην ολοκλήρωση των ημιτελών μεταρρυθμίσεων, μοιράσατε παροχές εξαγοράζοντας πολιτικά οφέλη. Αυτή η στάση επιβεβαιώνει ότι, αντίθετα με τους Πορτογάλους σοσιαλιστές, δεν μάθατε τίποτε από την κρίση. Μοναδικός σας στόχος είναι η ανάσχεση των επίπονων μνημονιακών μέτρων το ταχύτερο δυνατόν και η επιστροφή στο «πρόγραμμα Θεσσαλονίκης» του 2015, με μισθολογικές αυξήσεις και «13η σύνταξη». Το γεγονός ότι αυτή η μυωπική πολιτική υποσκάπτει την αξιοπιστία της χώρας, από την οποία εξαρτάται η πρόσβαση στις αγορές και η προοπτική αναβάθμισής της στην επενδυτική βαθμίδα, δεν μοιάζει να σας απασχολεί. Η κοινωνία της πελατειακής εξάρτησης από το κράτος, με επιδόματα, διορισμούς, και περιορισμό του ανταγωνισμού προς όφελος συντεχνιακών συμφερόντων, αδυνατεί να προσαρμόσει την κοινωνία στις μελλοντικές προκλήσεις. Την ώρα που η καινοτομία παίζει όλο και μεγαλύτερο ρόλο στην παραγωγή, η κυβέρνησή σας υποβαθμίζει την παιδεία, απωθεί τις επενδύσεις, οδηγεί σε brain drain και καταδικάζει τη χώρα στην μιζέρια.

Η διαπίστωσή σας ότι «το προσωπικό του ΔΝΤ φτιάχνει τα στοιχεία για να συμμορφώνονται με τις προκάτ πολιτικές τους και [...] ο νεοφιλελευθερισμός δεν μπορεί να επιβιώσει με πολιτικές που σχεδιάζονται βάσει στοιχείων» είναι πέρα για πέρα λανθασμένη. Τα στοιχεία δείχνουν ότι η Ελλάδα ξοδεύει αναλογικά περισσότερο από κάθε άλλη χώρα της ΕΕ σε συντάξεις, και ότι το 52% του πληθυσμού δεν πληρώνει φόρο εισοδήματος. Βάσει αυτών των στοιχείων το ΔΝΤ πρότεινε περικοπή της «προσωπικής διαφοράς» στις συντάξεις και μείωση του αφορολόγητου - πολιτικές που ψηφίσατε και στη συνέχεια ακυρώσατε. Τα στοιχεία επίσης δείχνουν ότι η Ελλάδα προσαρμόστηκε σε χαμηλότερα επίπεδα δανεισμού κυρίως μέσω λιτότητας και όχι μέσω αύξησης της παραγωγικότητας και των

εξαγωγών, εξ ου και οι εκκλήσεις των πιστωτών για παραγωγική ανασυγκρότηση.

Κλείνοντας, θέλω να τονίσω ότι δεν είναι όλα μαύρα. Δεν θα χρειαστεί να ξαναπάτε στο Eurogroup για να εξηγήσετε τα ανεξήγητα. Να εξηγήσετε γιατί η κυβέρνησή σας μοίρασε επιδόματα ή αντέστρεψε μνημονιακές πολιτικές χωρίς προηγούμενη συνεννόηση με τους πιστωτές. Κάτι είναι κι αυτό.

****Η κ. Μιράντα Ξαφά είναι μέλος του επιστημονικού συμβουλίου του Κέντρου Φιλελεύθερων Μελετών (ΚΕΦΙΜ)***